

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Kaleidoszkop.

A legnagyobb esperes-kerület utolsó-
előtti állomásán, Etéden bérnál a püspök.
Azt kellene hinnünk, hogy egy hónapi út
után, a fáradtságos munka kimerítette a
főpásztort. Ennek azonban semmi nyoma
fizikumában, krisztusi szeretettől égő lelke
pedig, még talán lángolóbb, mint a körút
kezdetén. Érzik a melegét az öregek és a
gyermek egyaránt s a hitben való meg-
nyugvás holdog érzésével áldják nevét
különösen azok, kik a történelmi idők
gyászát hordozzák szívükben.

Ennek adott kifejezést a főesperes, mikor
bücsübeszédében a klasszikus mon-
dást idézi: „elmondhatja nagyméltóságod:
veni, vidi, vici.” Valóban sok könyvet írtak
már a megszorított lelkek lesújtó
gyászának leküzdésére, de a könyveket
vagy nem értik meg, vagy nem olvashat-
ják a legtöbben.

A nagylelkű főpásztor, magával hozta
ide a „magyarok vigasztalását” és falú-
ról-falúra járva adott megnyugvást, a 82.
székely híseket sirató anyáknak. Azt
mondják, hogy a székelyek mindenütt
győztek, de mindenütt ott, hol legnagyobb
volt a veszedelem s emiatt a legnagyobb
vesztéseget is ők szenvedték. A világ-
történelmi eseményekbe itt kapcsolódik
fele a nagy püspök munkája. A sok vesz-
teség miatt egyensúlyát veszített székely
lelkek talpraállításához, nem kisebb erő
kellett, mint az erdélyi püspöké. A lelke-
ket újra szervező s a lelkek harmóniáját a

legveszélyesebb pontokon visszaállító
ténykedés, hadvezéri munka, amelyről
nem azt mondják, hogy zseniális, de apos-
toli munka.

Ezért nem szokott kiütemetés járni, de
Ő Szent felsége adja meg neki érette az
örök élet koronáját, azt imádkozza ma
százezer székely.

Egy magas műveltségű, unitárius vallá-
sú főszolgabíró ügyeli a kis templomban
a püspök ténykedését. A szertartást nem
érti, de leköti jól nevelt lelkét a ritus szép-
sége; a térdelő és imádkozó püspök mély-
séges áhítatában pedig azt az erőt keresi,
mely a főpásztor apostoli lelkét oly lanka-
datlan kitartással motiválja.

A templomozás végén, az így nyert
impressziók hatása alatt azt beszéli a fő-
szolgabíró: a minap egyik jól megtermett
országgyűlési képviselő, aki jelenleg nép-
főlkelő katoná, panaszkodott, hogy nem
neki való a katonaság, mert nem bírja a
gyakorlatozás alatt a sok „kniert nieder”.
No hát szerettem volna e harminc nap
alatt meghordozni a képviselő urat, hogy
lássa meg mennyire hajt tétredet a töreke-
nyebb természetű püspök, aki most is akkora
lelkierővel végzi a fizikailag is rettentő
fáradtságos munkát, mintha a győzelemnek
elengedhetetlen kelléke volna.

Ez a főszolgabíró különben még egy
igen szép és találó gondolatot juttatott
ídvőző beszédében kifejezésre. Azt
mondja a többi között: „ az erdélyi feje-
delmek idejében, amikor a szűkebb érte-

lemben vett Magyarország fennállásáról
volt szó, Magyarország Erdélytől kapta
azokat az erőket, melyek megmentették
az anyaország függetlenségét és ezért
sok erdélyi vér, pénz és fényes elme állott
munkába. Erdély később elvárhatta volna,
hogy visszafizessék a mi szolgálmányain-
kat, de azt hisszük, hogy nagyméltóságod
az első legnagyobb, ki az anyaországból
Erdélybe hozta drága egészségét, szerete-
tetől égő szívét, pénzét és fényes érte-
lmet és 19 éve már, hogy bőségesen tör-
leszti annak az adósságnak kamatait,
mellyel az anyaország Erdélynek tarto-
zott.”

Az utolsó stációhoz igen szűk völgyben,
bükkfák erdeje között vezet az út. Amyira
bezárt itt minden, hogy levegő után
kapkod az ember. Petőfi szabad lelke ta-
lan itt még élénkebb színekkel festette
volna meg a rabság szímbolmát.

Alig tudjuk elképzelni, miként jutott a
679 lelket számláló Bözödújfaluba öt val-
lásfelkezet. Ez érdekes környezetben, az
igen szegényes templom környékában vesz
bücsüt a főpásztor Udvarhely megyétől.
Az „abbas antiquus” a meghatottság hang-
ján ndvözi őt; egész lelke benne van
hangjának rezgésében. És a főpásztor
gondolatai ez alatt messzi járnak, túllépik
a szűk völgy határait, elszállnak a bükk-
erdők lombjai fölött az általános, egyete-
mes egyház irányítójé felé. Mintha csak
assisi Szent Ferencet látnók testvérei kö-
zött, a mint visszanézve a városra, de lel-

Alkalmi sorok.

A múzsa esarnokán a porta
Égy év után becsukva már . . .
Gőzös, szekér, szétvitte, hordta
Lakóit, várja a határ. . .
A régi még véget sem ére,
Új munka foly a kurzuson:
Pedig biz, Isten rája férne,
Még sem pihenhet pulzusom!
Bundásai ez iskolának,
Mely persze legfőbbbet kiád,
Végeztek, otthon is valának:
A tizennyolcéves brigád.
Kiújult a másik keserve,
A régi padja meg se hült
Két hó után, hogy a Rezerve
Tisztiskolából kikerült.
Aztán a barnabőrű vének,
Kiknek bajusza is vagon;

Kik a küzdő irontról jövének,
Kint, bent megedzve már nagyon.
Oly tábori a kép, az ájer,
A sima parulán a gomb,
S a büszke titulárgemájner
Sok harci hirt kacagva mond!
A székely fajnak vére benne,
Csupán csak attól fél ma, hogy
Mielőtt a harctérre menne:
A talján fajzat mind kifogy. . .
Van itt káplár, kadét, van fénhrich,
Kánonir, honvéd és közős,
A krígsmedállók érce fénylik,
S ez érc hősbttetre ösztönöz!
Arany esilag a paszománton!
Mit nőnem elsőbben keres,
Elsőnek kell megszalutálnom
Vélném, egy vezérezredes!!!
Látok tanulni vágyó arcot,
Maródit, felkötött kezét;

Békét, mely vivja már a harcot,
Mely győzedelmünkhez vezet.
Érett, ki harcban már eleshet,
Mellékes kérdés, hogy tud-é?
Kákán csomót ma ki kereshet . . . ?
A jelszó: Respekt portupé!
S a padjukban haptákbán ülnek,
Illó komolyság hatja át
Jövöbeli közéletünknek
Reményben dús vezérkarát!
Ügy örvend, olyan vig a lelkem,
S ez érzést el sem mondhatom,
Hogy katonák közt kell ma lennem,
S én is katonáskodhatom . . .
Hogy kardbojt és medáll hijjában
Szürkén is jól beillek én
Ez ifjan hős armádiába,
Mint levitézlett közlegény!

Embery Árpád.

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnének örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák,
zászlók, stb. gyára — Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

kében benépesíti a világnak minden zugát az üdvözítő, nagy gondolatokkal.

És ebben a környezetben igen stilszerű a főpásztor szárnyalása. A XVI. század vége felé keletkezett a hitújításnak egy romantikus hajtása, a szombatosság. A székelyek között vert gyökeret, de soha virágzásba nem jutott. Legutoljára Bözöd-újfaluban tetette életét, miglen az utolsó szombatossal kilobbant. A mult évben temette el az utolsó képviselőjét a jelenlegi kath. lelkész.

Az ősi egyház szentelte meg hamvait az . . . utolsó nap.

És a püspök lelke meszi szárnyal innen az öt felekezeten számláló községből és talán ott köt ki, ahol Makolay angol történetíró megálmodta: mikor Velence vizein eskimók fognak halászni, a kath. egyház lesz akkor is a lelkek halásza.

„Et portae inferi non praevalerunt.”

Hodegetikus prudencia.

Irta: S. F.

Sebgyógyító látogatások.

A „Köz művelődés” i. é. 10. sz.-ban egy-két vonással rámutattam, hogy manapság falú helyeken is mennyire szükségessé lett az iskolán és a templomon kívüli pástoráció, a híveket otthonaikban is felkereső s őket az élet külső nagy bajai között is szívélyesen segítő hodegetika. (A megélhetés előnyére dolgozó és az egyes helyek szerint szükséges különféle gazdasági szövetkezetek létesítése pl. gazdakör, fogyasztási hitelszövetkezet stb.) Nagyon jól tudom, hogy vannak aggályos lelkek, akik féltik a plebániájából kijáró papot. Veszedelmesnek tartják reá nézve ezt a látogató és szociális hangú hodegetikus missiót. Fejüket esavargatják s az ilyen hírok pengetéseit ki sem állhatják.

Némileg igazuk is van. Tény az, hogy úgy a látogató orvoslatások között, mint a fent nevezett és egyéb szociális intézmények vezető kezelésében sok minden tapadhat a reverendához.

A szenvedések közötti vigasztalásoknak pl. sajátosság specifiicum, hogy bennük a lelkek nagyon közel szoktak egymáshoz jutni. S ez pszichológiailag könnyen is érthető. Így történik meg aztán, hogy a keserűségnek és a fájdalomnak sebe a lelken begyógyul, de mellette más hasad, talán az orvosában, talán a másikában, talán mindkettőjében. S az ilyen seb igazán veszedelmes is, főképp ha mélyre talál. E seb évekig kíséri a lelket, talán sajgó fájdalommal egész a sírig. Bizony megeshetik, hogy egy ilyen sebesült lélekre többé nem hozható vissza az életből oly harmonia, melyen át ne szűrődna e seb kínzó nyílalása. Meg van a gyógyíthatatlan seb. Javítási szándékkal kezdődött a munka s az élet még jobban összetört, talán örökre. . . S meglehet az is, hogy egyik se akarta, hogy ez a nagy seb egyikük lelkére is ráhasadjon.

A balzsam csepjeit hordó hodegetika egyik-másik szenvedő léleknél bizony ilyen eredményre is juthat. Főképp városi helyeken, ahol sokkal több species inkább delectabilis és mágneses.

De most kérdelem: miért lett valaki pap? Azért-e, hogy magát elzárja, nehogy va-

lami az ő lelkére szálljon s így mellette ki tudja hány lélek, az életnek bizony nagyon sokszor tördelő viharai között lelki gyámolítás, felsegítés nélkül maradjon, talán benne kinlódják, míg magát véresre verdesve, egészen elvész? Vagy pedig azért, hogy az Isten erejéből kinövesztett, villámhárító lelkével beleálljon nyája közepébe s kifogja nemcsak maga, de hivei feje fölött is a cikázva csapódó villámokat és levezesse magán megsérülés nélkül?! Úgy-e, hogy ez az ideál? Nem az elrejtőzés, hanem a kiállítás, mely kezében tartja az élet viharait összegyűjtető s a nyáj lelke felől elvezető hodegetikát! . . . Tehát ez utóbbit hangoztassuk és akarjuk s tartsuk, ne pedig az előbbit, mely a papban az evangéliumnak az életre kifelé szánt világosságát super candelabrum helyett sub modio teszi!

A hodegetikus missió helyes felfogása.

Idézzem a multkor Mihályi szavait: „A lelkipásztor nem szerzetes, nem remete, aki cellájába zárkozhatik” s most ezzel folytatom: „nem is világfi, akit a világ hiúságai magukkal ragadnak, hanem apostol.” (Igehird. 325.) S aki hivatásos, meleg lelki, de az alkotásokért égő vágyódású, erős akarati pap, az nagyon is belátja, megérti, hogy e hodegetikus missió nem kávé zsurokkal és boros vacsorázásokkal való, reverendát porosító időverés, hanem beteglátogató komoly munka, mely az evangélium tüzeit és kenyerét hordja szét hideg ércű fűtök mellett nyomorgó családokban. Belátja és megérti azt is, hogy bármily elite családban is fordul meg az egyházhöz közelebb hozó szándékkal, nem lehet helye az intím átmelegülés semmiféle ábrándos arany-hálózatának, mely nála, vagy túl sebet hasítana. Ő nem a tetszelést kínáló, kereső, vagy a kínált tetszelést elkapó gavallér, hanem a gyöngeségek felett messze magasan álló, szt. Pálgerincű apostol.

„Ma már a falusi kocsmákban és műhelyekben is Marx-ról és Lassalle-ról, kapitalizmusról, és szocializmusról beszélnek. Mindezekről, a modern társadalmat mozgató eszmékről is alaposan tájékozódnia kell a lelkipásztor, a hogy . . . híveit felvilágosíthassa, irányíthassa.” (Igehird. 324.) A teológiai tudás valóban szép, de a lelkipásztorokodásban szociális érzék és ismeret nélkül a pap sánta, talán béna. Ezért van szükség mindannak a bírására, melyet a teológiához kiegészítésként lüktet a kor pulzusa.

A mai szociális világban, melyben az ember gyomrával a földhöz úgy hozzárágadt, az ember szavalhat, predikálhat. A győzelem azé, akinek a keze az ő gyomráig ért. Az ember nemcsak kenyérrel él, hanem minden igével, mely az Isten szájából jön, hangoztattja a szószerk, de az élet megfordítva mondja s benne ma az ember lelkét gyomra után adja oda. És ez főképp városi papnak egy egész nagy szociális program. Nem?

Mi faluhelyeken a gyomorkérdéses lelkivezetéssel könnyebben vagyunk, de nem azt jelenti, hogy szociális irányban semmit se kell tenni. Itt is vannak bizonyos gazdasági, megélhetési megnehezülések, elakadások. S hogy milyenek és melyek azok, mindenhol a körülmények, a helyzetek mutatják meg.

A mi falusi népünk még Istennek hála nem tart ott, hogy papja előtt, mikor lelkéről van szó, először gyomrával hozzakodják elő (város helyeken ezen dől el nem egy hitehagyás!), de bizony annyit észre kell vennünk, hogyha papja a megélhetésben is segédkezet nyújt, jól esik neki, lelkével annál inkább közeledik, ragaszkodik. Ez tény! Meg van a falusi papnak is tehát, ha mindjárt kisebbszerű is, de minden esetre a hitélet támasztékait erős kövekből építgető szociális tennivalója. S az okos lelkipásztorok bizony meg kell fognia, legyen az a munka a gazdasági életbe könnyebítéseket vivő jó tanács. (Közm. i. é. S. sz. Az én predikációm), vagy a megélhetést több, mindinkább könnyebítő intézkedés, szövetkezeti életkérdés, vagy egyenes anyagi segély.

Persze a papot egy percig se hagyja el emekjében a mindenkit maga felé hozó nyájas, barátságos hang. Személyes összeütközések könnyen megeshetnek, de mit ér, ha erőszakosságával, sértett ambíciójával az ezzel ütközés szikráit lángokká emeli s ezzel amit alkotott talán egészen végig perzseli? . . .

Jegyző és a pap.

Szép a pap részéről, ha a község politikai életének faktorait is (a jegyzőt és társait) az egyházi élet közepébe bele akarja állítani, de hányszor nem sikerül? És tapintatlanság föltétlenül, ha e sikertelenség miatt nagy büzgségében a tengely végét összekadja vele. Egészen más természetesen, ha az összekadást a jegyző úr ellenséges törekvései eredményezik. Tapintatlanság azért, mert aztán emiatt a pap kezében sok üdvös kezdeményezés összetörik. Nem sokkal okosabb-e, ha a pap a hivatalos, barátságos viszonyt, ha mindjárt egy néhány nyelvéssel is, de fenntartja s vigyáz rá, hogy legalább ennek a révén hivei javára több mindent biztosíthasson saját kezén? . . . Csak e békés megléttel lehet a község egyházi és politikai életét úgy összekötni, hogy ropogás, törés helyett lehetőleg virágozzék minden. Igaz? Hiszen a pap és a jegyző mennyi mindenben vannak egymásra utalva, ha a község jólétén egymás kezével akarnak dolgozni! S milyen nagy veszedelem az ellenségeskedés! Minő esúnya heccet jöhetnek elé!

Ha a pap hiveinek anyagi nehézségein is a szószerk megnyerő hangjával dolgozik, a lelkek számára megbecsülhetetlen munkát végezhet. A nép az ő testi és lelki bajain ennyi szeretettel dolgozó, kedves módorú papját nem adja semmiért. Úgy megbecsüli. Hallgat minden szavára s így az utcák népe a templomé lett. A pástoráció egész. És annál a papnál, aki a község életét breviáriummal a hóna alatt csak a plebánia és a templomkerítés kapujából nézi? Oh annak munkájából bizony sok hiányzik. Meg van ő is a hiveivel, de a hitéletre rátalál legalább ennyi mindenestire: se hideg, se meleg!

„Hast du keinen Eifer, dann hast du auch kein priesterliches Herz. Hast du wenig Eifer dann bist du ein unfruchtbarer Priester!” (Pena-Weber.) Igaz is! De ez is: Qualis rex, talis grex!

Mihályival kezdetem s vele is végzem. „Ezen látogatások a plebános joga és kötelessége. A káplán ezen látogatásokra nem joga-

sult. sőt helytelenül temé, ha a plebánosnak e tekintetben tanúsított hanyagságát akarná pótolni, mert ezzel a plebános és a káplán, valamint a plebános és a nép közt levő összhang és jó viszony lenne megzavarva. (Igehird. 329.) És e pásztorális regula kötelezi a káplánt a szociális akciókra vonatkozólag is. Neki több nem szabad, mint amennyit csak a plebános enged!

A szociális élet a háború miatt most igen nehéz. Hanem adja az Isten, hogy ennek mielőbbi végével ott ahol mulasztások voltak a nép megélhetési gondjainak nagyobb felkarolására új és jobban megértett élet kezdődjék. A hitélet ne tengődés, hanem eleven erő legyen, amely Istent, templomot, papot becsül. Amely képét is szívesebben hoz, mert többet törődő papját jobban szereti. E tekintetben javítani való igazán van!

A jufalom.

A háború gránátjai a lelkek Jeruzsálemét itthon is tördelik, szaggatják, döntögetik. Hasadozó, repedező falain, kiesett kővein a templom mellett a hodegetikus pásztoráció dolgozik! „Mi, akik a harcúternen végezzük a lelkipásztorokadást, kapitányi rangban szolgálunk a hadseregben. Az otthon maradt lelkipásztorok feladatait sem lehetne jobban összefoglalni, mint e pár szóban: Ő is legyen otthon kapitány! (Dr. Tóth T. Relig. 1915. 2. sz.)

Igen — hűvei mellett mindvégig kitartó, minden bánatban, keserűségben osztozó, vitézül harcoló, erős kapitány, kinek mellére a védett és újra épített lelki Jeruzsálemek alatt a kitüntető érmet maga az Úr teszi:

„Vocaberis aedificator septim, avertens semitas in quietem“! (Is. 58, 12.) — ki megmentette Jeruzsálemnek reád bizott lelkéit!

H I R E K.

— **Főpásztorunk** fáradtságos, de áldásdús bérmautjáról, melyet friss egészségben tett meg, pénteken, június hó 16-án szék-helyére visszaérkezett.

Szentháromság vasárnapján az öreg székesgyházban szolgáltatja ki a bérmálás szentségét a gyulafehérvári bérmálandóknak.

— **Az igazgatótanács** Kolozsvárt június 15 Püspök urunk elnökle alatt tartott ülésében Prokupek Sámuel pápai th. komorásnak nyugdíjba vonulása alkalmából 30 éves odaadó, gondos munkásságáért megleghangú jegyzőkönyvi elismerést fejezte ki. A tábori lelkesítő szolgálatra behívott Badilla János helyébe Márton Andor sászrégeni plebánost választotta meg szebenkülvárosi plebánosnak és bízta meg egyúttal a Terézvárház igazgatásával. Ugyancsak elhatározatott, hogy a kedvezőtlen pénzügyi helyzetre való tekintettel a következő iskolai évre új árvaházi alapítványi helyek betöltését nem fognak, hanem csak azon árvák vétetnek a jövő isk. évben vissza akik jelenleg alapítványt élveznek.

— **Egy életrevaló indítvány.** A szebenfogarasi esperesi kerület papsága magáévá tette a „Közművelődés“ 1916.-évi febr. 12-iki számában az „esperesi kerületi jelentkezők“höz intézett rövid felhívást és

ez évi április 11-én tartott koronagyűlésen a következő s egyben a többi esperesi kerületekkel is közlendő indítványt fogadta el:

Indítványozó ama régi tapasztalatból kiindulva, hogy ellenségeink az egyház bőkezű jótékonyágát még békés időben is, különösen most a nagy megpróbáltatás nehéz történelmi napjaiban nemcsak tudomásul nem veszik, hanem egyenesen letagadják, hogy a szükkeblőség és hazafiatlanság vádjával illethessék és kisebbitessék az egyházat: indítványozza, hogy minden egyes intézet, plebánia és bármely egyházi állást betöltő személy lelkiismeretes pontossággal jegyezze fel, hogy a háború első napjától mi célra, mennyit adott, mennyit gyűjtött, mily összeget jegyzett hadikölcsönre, mily honvédelmi vagy jótékonyági tevékenységben vett részt stb.?

A feljegyzéseket gyűjtse össze az esperesi s osszesítse a püspöki hivatal. Legyen az maradáno dokumentuma annak, hogy az egyházmegye papsága a nehéz időkben hazafias kötelességének minden kritikát kiállva, teljes mértékben eleget tett. Az eredmény a napi lapokban is közzéteendő legyen.

— **Halálozás.** Folyó hó 9-én délután temették el nagy részvét mellett Biharj Kálmán jógszigorlót 27 éves korában. A derek jó fiuban Biharj Béla fogim. torna tanár testvér öccsét gyászolja.

— **Szociális előadás Fogarason.** A fogarasi Oltáregyesület búzgó elnökének, Széll Józsefné ömeltóságának meghívására Slachta Margit szociális missziós nővér június 8-án és 9-én az Oltáregyesület tagjainak egy-egy vallásos-szociális irányú előadást tartott. A lelkek rajongó szeretete és az a szilárd hitből és alapos tanulmányokból fakadó lángoló ügybuzgalom, mely egész lényéből kisugárzik párosulva az ő magával ragadó ékesszólásával, arra bírta az egyesület tagjait, hogy a jövő iskolai évben megtartandó munkadélutánjait saját maguk szociális lányú képzésére is fordítsák. A választmány kérésére a nővér munkaprogramot is állított össze. A tételek felerészben az ömnevelésre felerészben a társadalmi működése vonatkoznak. Előadók, férfiak és nők mindjárt vállalkoztak és így reméljük, hogy Isten segítségével már hasznos munkások lehetnek az Úr szülőjében.

— **Jótékonycélú előadás.** Pünkösöd első és második napján Marosportuson műsoros előadás volt a kárpáti falvak felépítésének céljaira. Az ünnepély eredménye 106 korona tiszta jövedelem. Az ünnepély rendezés érdeme Lukács József kántor-titói és kedves nejéé. Kiemeljük, hogy az ünnepély egyik legsikerültebb pontját, egy háborús jelenetet Lukács József kántor-titói írta.

— **Adományok.** Az erzsébetvárosi latin szertartású oltár egylet pünkösöd másodnapján szépen sikerült tombola-délután rendezett a hadiárvák javára. Az igen ügyesen rendezett tombola-délután tiszta jövedelmének felét az erzsébetvárosi hadiárvák javára fordították, másik felét pedig az erdélyi hadiárvák javára a Majláth-alapnak küldötték be, még pedig 355 kor-t. Verespatáról ugyancsak a Majláth-

alpap javára 40 korona érkezett. Szintén egy kis pünkösdi ünnepély jövedelme.

— **Utaink.** Gyulafehérvár környéke híres kellemes kiránduló helyeiről, de még híresebb volt járhatatlan útairól. Igaz, hogy nemcsak a kirándulók rontották az utakat, sőt azok a legkevésbé, lévén a kirándulás fáradtságos élvezet, hanem a víz, meg a szőlőbirtokosok és aztán a fát fuvarozók egyaránt hozzájárultak az utak rontásához. Most azonban egyszerre megváltoztak az utak. Legalább is az utak jó nagy része alapos javítást kapott. A míg nincs eső, addig a szőlőkbe s onnan a Mamutra vezető utak elsőranguak. De az első esőtől nagyon félünk, mivel egy szem porond sincs az utakon s így az eső aligha nem tönkreteszti a jó akarattal és nagy munkával rendbehozott utakat.

— **Vásárok.** Pünkösöd másodnapján Hát-szegen és Marosillyén volt országos vásár. Mindkét helyen óriási volt a szarvasmarha, sertés, juh és kecske felhajtás. Dacára a nagy felhajtásnak az árak mégis horribilisek voltak. Marosillyén p. 2 pár ökörért 14400 koronát fizetett egy vevő.

NESTLÉ-FÉLE
GYERMEKLISZT

Csecsemők
gyermek és lábadozó legjobb
lápléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozt és tanulságos orvosi könyveket a gyermek nevelésről teljesen díjlanul küld a **Nestlé-féle gyermekliszt társaság Wien I., Biberstrasse 18 c**

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kaleidoszkop. Nagyon köszönjük. Mások is szívesen látjuk. Van az egyházmegyének sok kiválóan ügyes tolforgató papja. Őnt is ezek közé számítottuk. Épen azért legyen szabad remélnünk szives támogatását.

Kovács A. Csiksomlyó. Hálás köszönet. Sorát ejtjük, ebből a számból kimaradt.

Merza. I. A szépen sikerült délutánhoz szívből gratulálunk.

Cincok I. Verespatuk. Önnek szintén. **Marosillye.** Szíves üdv. A versek elég jók, de még nem ütök meg a mértéket.

R. M. Gerendkeresztur. Köszönet és hála. Szóval majd többet.

Nem közölhetők: Urnap, Gyopár, Kár is élni; A haldokló szanitéc.

Pályázati hirdetés.

A sz. Lengyelalvi (Udvarhelym.) kántor-tanítói állásra pályázatot hirdettetik.

I. Jövedelmek: 50 kalangya öszibúza-kepe, 50 kalangya zab-kepe. Ospra 34 K. 25 szekér kemény tüzifa. Stola átlag 25 K. Szentmise alap kamataiból 15 K. Egy havasi fajog értéke : 3 K. Ingatlanok: kaszáló 1402 négyzet-öl; szántó: 1 hold 1355 négyzet-öl haszonértéke: 18 K. Magtár-alapból: 40 K. Államsegély 795 K. Tisztes lakás, konyha kerttel és gazdasági épülettel. Évi jövedelem 1200 korona.

II. Kötelességek:

1. A I—VI. oszt. mindennapi tankötelesek tanítása.

2. Az ismétlő iskolások oktatása.

3. A faiskola kezelése.

4. Az összes kántor-tanítói teendők végzése. **Pályázhatni 1916. június 30-ig. Székelylengyelalván, 1916 június 13.**

Róm. Kath. Iskolaszék.

Sz. 5020-1916.
alisp.

Tárgy: Egy városi aljegyzői és egy rendőrkapitányi állás betöltése.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Gyulafehérvár városánál az újonnan szervezett városi aljegyzői és rendőrkapitányi állások betöltendőik lévén, ezekre ezennel pályázatot hirdetek. Ugy az aljegyzői, mint a rendőrkapitányi állás évi 2600 korona kezdő fizetéssel és 600 kor. lakpénzzel van egybekötve.

A minősítést illetően utalok az aljegyzői állásnál az 1900 évi XX. t. e. 3.§-ban, míg a rendőrkapitányi állásnál az 1883. évi I. t. ez. 3.§-ban foglaltakra.

Az aljegyzői állás 6 évre, illetve a legközelebbi általános tisztújításig, míg a rendőrkapitányi állás élethossziglan töltenő be.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket a körukat igazoló születési anyakönyvi kivonatukkal, eddigi szolgálatukat igazoló hivatali bizonyítványokkal és minősítésükkel és elméleti képzettségüket feltüntető bizonyítványokkal felszerelt — a közszolgálatban állók hivatal főnököjük, míg közszolgálatban nem állók lakhelyükre nézve illetékes főispán utján Gyulafehérvár város polgármesteréhez főispán hozzájárulása folytán a közzétételtől: azaz 1916. évi június 8-tól kezdődőleg 15 napon belül azaz 1916. évi június hó 23-ig bezárólag adják be.

Nagyenyedén, 1916. június hó 6.

Bánfiy Kázmér, alispán.

Fényképészeti cikkek!
gyári árban kaphatók!
Schäser Ferencz
a könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

Fleischer János
(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák
készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék, velumok, baldachinumok, minisztráns ruhák, zászlók, lobbogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek.

FLEMMICH A. FIAI
sima és minifazott selyemszövetek meckanikai szövődéje
WIEN, Alapított 1838. **GYÁR:**
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:
templom-, zászló- és kárpitszövetek
minden stílusban, valamint
KÉSZ MISERUHÁK
dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.
Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik
Miseruhák javítása elvállaltatik. Költségajánlat díjmentes.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

A főtisztelendő papság becses figyelmébe ajánlja raktárát következő nyomtatványok- és cikkekben:

Januári Relációk.

- I. sz. Reláció Apographia et tabellaris conspectus Matricularum. rsz. 365.
- II. sz. Reláció: Kegyesecélű adományok. rsz. 366.
- III. sz. Reláció: U. e. z. esp. részére. rsz. 367.
- IV. sz. Reláció: Az elmúlt évben tett új alapítványokról rsz. 368.
- V. sz. Reláció: Az elmúlt évben szerzett új ingatlanokról. rsz. 369.

Februári Relációk:

- V. Reláció. Ehez tartoznak:
 - 1. Pénztári napló, küll, rsz. 370. ive 6f. ugyanaz beliv, rsz. 370b. ive 6 f.
 - 2. Rovatos kimutatás az egyház jóvelmelző alaptökeiről küll- és beliv rsz. 371 k. és 371 b. ive 8 f.
 - 3. Letár, küll- és beliv rsz. 372, 372b. 8f.
 - 4. Kimutatás az év végén, vagyoni állapotról küll- és beliv rsz. 374-b. 10f.
- VI. Reláció. Nyugdíjalap, kisegítőalap részére szóló befizetések, rsz. 375 6f. (Csak eszerek részére.)

Márciusban Reláció nincsen előírva. Áprilisi Reláció.

- VII. Reláció. Papi hűsvéti lelkigyakorlatokról szóló jelentés. rsz. 376. 6 f. (Csak eszerek részére.)

Májusban Reláció nincsen előírva. Júniusi Relációk.

- VIII. Reláció: Első áldozásról s a hűsvéti időben végzett gyónásokról szóló kimutatás. Rsz. 377.
- VIII. Reláció: (U. e. esp. részére, rsz. 378.)
- IX. Reláció: Tavaszi koronagyűlés jegyzőkönyve. rsz. 379. (Csak eszerek részére.)

Júliusi Relációk.

- X. Reláció: Iskol. szóló jelentés. rsz. 380.
- XI. Reláció: Hitoktat. szóló jel. rsz. 381.
- XI. Reláció: U. e. eszerek r. rsz. 382.

Augusztusi Reláció.

- XII. Reláció: Kath. egyesületekről szóló jelentés. rsz. 383.
- XII. Reláció: U. e. eszerek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

- XIII. Reláció: Plebániái schematismusi adatok. rsz. 385.

- XIV. Reláció: Szerzetesházak schem. adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.)

Novemberi Reláció.

- XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzkv. Csak eszerek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

- XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz. 388.) Minden egyes Reláció nyomtatvány ára rendes viszonyok között 6 fillér, most azonban, a papír, nyersanyag és munkabér emelése folytán 8 fillérre kellett emelnünk.

Különféle egyházi nyomtatványok:

- Matricula Baptisatorum. Bel és külliv. rsz. 389 b. és 389 k.
- Matricula Confirmandi. rsz. 390
- Matricula Copulatorum. rsz. 391.
- Eljegyzési anyakönyv. (Liber Sponsalium.) (Magyar ny.) rsz. 392.
- Matricula Conversorum. rsz. 393.
- Matricula Apostatorum. rsz. 394.
- Matricula Defunctorum. rsz. 395.
- Matricula Mixta Matrimonia. rsz. 396.
- A csupán polgári házasságot kötöttek anyakönyve. rsz. 397.
- Ügyviteli napló. 1 old. 10 tétel. rsz. 398.
- Fennti nyomtatványoknak ive 10 f. Extractum Baptisat. drb. 4 f. rsz. 399.
- Extr. Copulatorum. drb. 4 f. rsz. 400.
- Extr. Defunctorum. drb. 4 f. rsz. 402.
- Bérmálási lap. 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.
- Hirdetési bizonyítvány. drb. 2 f. rsz. 403.
- Idegen jegyesekről szóló értesítvény. drbja. 2 fillér. rsz. 404.
- Kötelezvény. (Kisebb tökérl.) (3 f.) 405.
- Kötelezvény. (Bekebelezésre.) (3 f.) 406.
- Szt. mise után végzendő ima. (10 f.) 407.
- Háziáldás, a ház és családnak Jakab apostol szerint való lelki megáldás. 38x51 cm. nagyságú tablau, a Fájdalmas Szűz és sok Szentek képeivel ellátva. Fekete nyomásban. (Szinezve 2 kor.-val drágább.) ára: példányonként 60 f.
- Pecsetnyomó rézből, 4—6 kor.

Kaphatók: a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.